

MAIJU KEYNÄÄN
LAUKKUKAUPPATUTKIMUKSEEN
LIITTYVIÄ ITÄKARJALAISTEN
HAASTATTELUJA

Vihko I

Maiju Keynään Laukkukauppamatkustajat

Maailmanlaajuisesti lähtenyt vuosina 1951 ja 1953 - 1955 haastattelun
 lähtökohdaksi. Matti Puotariusta ja Yvonne Rönkästä on otettu
 haastattelut Sirkka Keynän ja Toivo Rönkän Elias Sirkkaisen, Viit-
 to, Viljo ja haastattelun on ollut Maija Saarelainen, Viljo
 -lainen, Anniina Purjesalon ja Pekka Rönkän Elias Sirkkainen sekä
 Anniina Rönkä ja Toivo Rönkän Sirkka Keynän.

Vihko I

haastattelun nimi	syntymäaika ja paikka	haastatteluaika ja paikka	sivu nro
<p>Maiju Keynään laukkukauppamatkustamiseen liittyyviä itäkarjalaisten haastatteluja</p>			
Keynäs, Toivo Pekkonen ent. Ahvenasieliff	1893 Uhtua kk Lamminpohja	1953 Rovaniemi	1
Ahainen, Viljo Pekkonen	1893 Rukajärvi Vihko I Kiineisjärvi Nokasa	19517 Isokyrö	29
Keynäs, Matti Pekkonen	1894 Uhtua kk	1954 Kuuseno	37
Keynäs, Otto Jussinen ent. Ahvenasieliff	1898 Uhtua kk Lamminpohja	1954 Ylivieska	55
Keynäs, Matti Sivonant. o.s. Keynäs	1898 Uhtua kk	1953 Rovaniemi	63
Keynäs, Maria Pekkonen ent. Maria Puotari.	1873 Rukajärvi Kiineisjärvi	1955 Oulujoki	99
Keynäs, Toivo Mikkonen ent. Ahvenasieliff	1915 Uhtua kk	1953 Kenisjärvi	101
Keynäs, Juhani Jussinen, i. Sivonant.	1879 Kiestinki Kiesijoki	1951 Karjaa	115
Keynäs, Matti (Maria) Jussinen, o.s. Keynäs	1882 Kiestinki Kiesijoki	1951 Karjaa	133
Keynäs, Yvonne, Jussinen, i. Sivonant.	1882 Kiestinki Kiesijoki	1951 Karjaa 1955 Karjaa	137 139
Keynäs, Feodor Feodorin. ent. Rönkä	1882 Kestokki Kieniahti	1955 Leppävirta	191
Keynäs, Viljo Pekkonen	1875 Rukajärvi Suvi järvi	1952 Kuuseno	205
Keynäs, Toivo Pekkonen ent. Ohvanainen ent. Ahvenasieliff	1876 Uhtua kk	1953 Rovaniemi	215
Keynäs, Matti Pekkonen	1874 Rukajärvi Suvi järvi	1951 Oulujoki	217

Maiju Keynäs: Laukkukauppahaastattelut

Maiju Keynään lähinnä vuosina 1951 ja 1953 - 1955 haastattelemaa itäkarjalaisia. Matti Huotarista ja Vaseli Rohkimaista on lisäksi haastatellut Sirkka Keynäs ja Yrjö Mäkelää Elias Sirkeinen. Miitrei Filipoffin haastattelijana on ollut Maija Samulinen, Vilppo Aheisen, Ananias Purjesalon ja Pekka Remsun Elias Sirkeinen sekä Konsta Niemen ja Paavo Miininin Sirkka Keynäs.

Vihko I

Haastatellun nimi	syntymäaika ja -paikka	haastattelu-aika ja -paikka	sivun:o
Ahava, Paavo Paavonp. ent. Ahvanasieff	1898 Uhtua kk Lamminpohja	1955 Tornio	1
Aheinen, Vilppo Pekamp.	1892 Rukajärvi Kiimaisjärvi Nokeus	1951? Isokyrö	29
Ahna, Matti Pekamp.	1894 Uhtua kk	1954 Kuusamo	37
Alanko, Otto Jussinp. ent. Ahvanasieff	1882 Uhtua kk Lamminpohja	1954 Ylivieska	55
Alanne, Elena Simanant. o.s. Ahava	1880 Uhtua kk	1953 Rovaniemi	83
Ananin, Maria Pekant. karj. Muarie Petrint.	1873 Rukajärvi Kiimaisjärvi	1955 Oulujoki	99
Anttila, Paavo Mikonp. ent. Ahvanasieff	1875 Uhtua kk	1953 Kemijärvi	101
Arhippainen, Juho Jannenp. l. Iivananp.	1879 Kiestinki Kiisjoki	1951 Karjaa	115
Arhippainen, Matro (Maria) Jaakont. o.s. Karppanen	1882 Kiestinki Kiisjoki	1951 Karjaa	133
Arhippainen, Vaseli Jannenp. l. Iivananp.	1882 Kiestinki Kiisjoki	1951 Karjaa 1955 Karjaa	137 181
Bogdanoff, Feodor Feodorinp. ent. Hyvönen	1882 Kontokki Akonlahti	1955 Leppävirta	191
Filipoff, Miitrei	1875 Rukajärvi Suurijärvi	1952 Kuhmo	205
Haapala, Potahvi Pekamp. karj. Ohvokainen ent. Ahvanasieff	1878 Uhtua kk	1953 Kittilä	215
Harju, Pekka Ivaninp.	1904 Uhtua Alajärvi	1951 Oulujoki	237

Haurinen, Vasili Ortjonp. karj. Haurijeff	1903	Uhtua Issakkala	1972	junassa asuu Lohjalla 1974 puhelimitse	259
Heikkinen, Nikolai ent. Feodoroff	1888	Pistojärvi kk	1954	Ämmänsaari	273
Hilkamo, Feodor ent. Filipoff	1900	Tulemajärvi kk	1955	Kuopio	283
Hirsso, Maria Kallent. o.s. Sirkeinen	n. 1888	Uhtua kk	1954	Suomussalmi	287
Hirsso, Ontto ent. Ahvanasieff?		Uhtua	1954	Suomussalmi	291
Homanen, Anni Petront. o.s. Gertzin	1903	Repola Tsolkka	1955	Ilomantsi	295
Homanen, Jussi Ontonp.	1895	Repola Saarenpää	1955	Ilomantsi	301
Homanen, Jussi Iivananp.	1900	Oulanka Vartiolampi	1954	Suomussalmi	305
Homanen, Risto Iivananp.	1898	Oulanka Vartiolampi	1954	Salla Kuusamo	313
Hulkkonen, rva o.s. Koivisto ent. Remsu	1912	Vuokkiniemi kk	1957	Helsinki	321
Huotarinen, Matti Iivananp. ent. Rettijeff	1897	Vuokkiniemi Kivijärvi	1953 1954	Suomussalmi Suomussalmi	325 333
Huovinen, Anni Vaselint. o.s. Karhuni	1876	Kontokki Vuokinsalmi	1955	Suomussalmi Hietajärvi	341
Huovinen, Domna Hilipänt. o.s. Karhunen	1878	Kontokki Vuokinsalmi	1955	Suomussalmi Kuivajärvi	347
Huovinen, Helena Maksimant. o.s. Lesonen	1892	Vuokkiniemi Kivijärvi	1955	Suomussalmi Hietajärvi	377
Ivanoff, Simo (Sergei) Poavilonp.	1883	Repola Lusma	1955	Liekka	389
Jaakkola, Mari o.s. Karvonen eli Karvarindin	1879	Kiestinki Suurijärvi	1955	Karjaa	403
Jaakkonen, Aleksanteri	1896	Uhtua kk	1951	Isokyrö	407
Jalava, Nikolai Stefaninp. ent. Jakovleff	1878	Pistojärvi Hirvisalmi	1953	Taivalkoski	421
Jegoroff, Lukki Ivanint.	1897	Jyskyjärvi Suopassalmi	1955	Nurmijärvi	429
Jestola, Aleks Vassilinp.	1894	Tunkua Koivuniemi	1955	Kuhmo	439

Vihko II

Haastatellun nimi	syntymäaika ja -paikka	haastatteluaika ja -paikka	sivun:o
Joki, Kristiina Ortjont. ent. Jakovleff o.s. Haurinen	1897 Uhtua kk	1955 Virkkala	1
Jouhkonen, Martta Trohkimant. o.s. Kaurijeff	1888 Uhtua kk	1953 Rovaniemi	11
Kallinen, Ville Iisakinp.	1883 Jyskyjärvi kk	1953 Tuusula	21
Kallio, Aleksi Timonp.	1892 Vuokkiniemi Pirttilahti	1951 Kauhava	37
Karhu, Juha karj. Karhunen, Iivana	1885 Suiku	1953 Orismala	45
Karhu, Sandra Juhant. o.s. Lipponen	1892 Vuokkiniemi kk	1953 Isokyrö	63
Karhunen, Huoti Teronp.	1885 Kontokki	1954 Suomussalmi	67
Karhunen, Juho (Iivana) Hilapanp.	1891 Kontokki Vuokinsalmi	1955 Juuka	89
Karhunen, Maria o.s. Huovinen	1893 Suomussalmi Kuivajärvi huom. suomalais!	1954 Suomussalmi Kuivajärvi	119
Kari, Simo (Simana) Timonp. ent. Karppanen	1903 Kiestinki Kiisjoki	1959 Turku	123
Karila, Anna Iisakinp. ent. Kontradjeff	1890 Uhtua Jyväskylä	1965 Jyväskylä	137
Karinoja, Irene Stefanint. o.s. Jakovleff	1889 Tammisaari Kiestinki Vaarakylä	1955 Helsinki	143
Karinoja, Juho (Iivana) Paavalinp. ent. Loskin	1884 Kiestinki Kiisjoki	1955 Helsinki	147
Karjalainen, Taavetti Ivaninp. ent. Korelski	Jyskyjärvi kk?	1952 Vihti	159
Karmakainen, Aleksanteri Feodorinp.	1885 Repola kk	1955 Pyhäselkä	169
Karppala, Jaakko Oskarinp. ent. Kynttijeff	1885 Jyskyjärvi	1955 Nurmijärvi	179
Karppanen, Jaakko Dmitreinp. ent. Karpoff	1888 Rukajärvi Kiimaisjärvi kk	1955 Parikkala	193
Karppanen, Mikko Dmitreinp. ent. Karpoff	1889 Rukajärvi Kiimaisjärvi kk	1955 Parikkala	229

Itäkarjalaisten kiertokauppaa koskevia kysymyksiä.

A. Kertojan elämänvaiheita.

Kertojan nimi.

„ osoite.

Syntymäaika.

Syntymäpaikka (pitäjä, kylä).

Avioliittoon-meno-aika, puolison entinen sukunimi sekä hänen entinen koipaikkansa.

Asuinpaikat syntymästä lähtien aikamäärineen sekä missä tehtävissä ollut eri asuinpaikoissa.

B. O m a k o h t a i s t a.

I. Olitteko ennen kiertokaupalle lähtöä käynyt Suomessa? Missä? Minkä ikäisenä? Mistä syystä?

II. Ensimmäinen matka kiertokaupalle Suomeen:

1. Lähtöaika Itä-Karjalasta (vuosi, vuodenaika).

2. Matkanteko:

a) Mitä teitä kuljitte (mahdollisimman tarkkaan paikkoja mainiten)

b) Minkä osan matkasta kuljitte jalan, minkä kulkuneuvoilla)

c) Lähdittekö matkalle yksin? (Keiden seurassa lähditte?)

d) Oliko matkan johto jotenkin järjestetty? Miten?

e) Missä yövyttiin? Yöpymiskustannukset.

f) Miten ruokailu oli järjestetty (eväät, ostoruoka)? Ruokailukustannukset.

g) Tapahtumia matkalla (kilpasoudanta vesimatkoilla yms.)

III. Kuinka pitkän ajan perästä palasitte Karjalaan ensimmäiseltä kiertokauppamatkalta? Mihin vuodenaikaan? Matkanteko (ks. edellisen kysymyksen a-g kohtia).

Milloin teitte ensimmäisen, milloin viimeisen kiertokauppamatkan Suomeen?

IV. Kävittekö kiertokaupalla Suomessa joka vuosi vai viivyttekö Suomessa useita vuosia peräkkäin? Olivatko kiertoajat riippuvaisia vuodenaajoista? Miten?

V. Kulkivatko myöhemmät matkanne Itä-Karjalasta kiertokauppapaikalle ja sieltä takaisin samoja teitä ja samalla tavoin kuin ensi kerralla (ks. II kysymyssarjan 5. ja 6. kohtia)?

VI. Kauppakierros (päämajapaikasta takaisin samaan paikkaan):

1. Kiertoalue: Pitäjä, kylät, yöpymispaikat (talon ja kylän nimi) kiertojärjestyksessä.

2. Kuinka kauan kauppakierroksella viivytte?

3. Yövyittekö vakituisissa paikoissa? Yöpymismaksu.

4. Ruuan hankinta. Maksu ruuasta.

5. Yksin vai toisten kanssa? Kenen tai keiden kanssa?

6. Jalan (laukkua kantaen vai käsirattailla ja kelkalla kuljettaen) vai ajoneuvoilla?

7. Julkisesti vai viranomaisia kaihtaen (esim. metsäpolkuja kulkien)?

8. Myyntitavarat (Mitä rihkamaa? Millaisia kankaita? Mitä kappaletavaraa?).

10. Missä rahoja säilytitte matkalla yöpyessä?

11. Kaupanteko:

a) Tinkivätkö ostajat?

b) Miten laskitte myymienne tavaroiden yhteishinnan (pääsälaskuna, kynää, helmitaulua tms. apuna käyttäen)?

Olitteko luku- ja kirjoitustaitoinen?

c) Annoitteko tavaraa velaksi? Kuinka pitkän ajan kuluttua vaaditte velan takaisin? Suoritettiin velat määräaikoina?

Ryhdyittekö erikoistoimenpiteisiin, ellei maksu määräaikana tullut?

d) Vaihdoitteko tavarahan lumpsuihin, nahkoihin tms. Mitä vaihtotavara teitte?

e) Ostitteko väestöltä jotain? Mitä? Mitä ostetuille tavaroille teitte?

12. Tilasiko väestö teiltä tavaraa- Minkä laista?

13. Miten mahdolliset vapaa-ajat kauppakierrojen aikana vietitte?

14. Väestön suhtautuminen:

a) Viranomaisten (jouduitteko tekemisiin viranomaisten kanssa ja jos jouduitte, miten se päättyi?)

b) Paikallisten kauppiaiden.

c) Muun kansan (Pitkö väestö suotavana tuloanne heille ja miksi pitivät?)

VII. Kulkivatko eri kiertokauppiaat eri tahoilla pitäjää vai samoissa taloissa?

VIII. Mitä (tai mitkä) oli päämajapaikkanne? Sovititteko sinne menonne määrättyyn aikaan viikosta? Kauanko siellä viivytte? Järjestittekö tavaranhankinnan, saunassa käynnin ym. siellä olo aikaan, siis kauppakierrojen väliaikaan?

IX. »Liitot«:

1. Oletteko kuulunut liittoon (tai liittoihin)? Ketkä muut kuuluivat samaan liittoon (nimet ja kotipaikat)?

2. Oliko liitossa eriarvoisia jäseniä (tavaranhankkijat, tavalliset kiertokauppiaat, palkatut repunkantajat tai sellaiset palkolliset, jotka möivät tavaraa isäntiensä laskuun)? Kuka oli liittonne johdossa? Missä asemassa Te ja liiton muut jäsenet olitte?

3. Mitä etua liittoon kuulumisesta oli?

4. Liittopaikan nimi.

5. Korvaus liittopaikasta.

6. Kuinka pitkän ajan kuluttua kokoonnuitte liittopaikkaan? Kokoontuivatko kaikki yhtäaikaan?

7. Kauanko liittopaikassa viivytte?

8. Miten liitossa-oloaika vietettiin?

- X. Markkinoilla ja toripäivillä käynti:
1. Missä olette käynyt markkinoilla ja toripäivillä? Säännöllisesti vai ei?
 2. Mihin aikaan vuodesta niitä on pidetty? Kuinka kauan ne kestivät?
 3. Missä tarkoituksessa markkinoille ja toripäiville menitte (myymään tavaroita, ostamaan markkinoilta tai toripäiviltä tai tukkuliikkeistä, tapaamaan Itä-Karjalasta markkinoille saapuvia omaisia tai muita tuttuja jne.)?
 4. Mitä markkinoilla möitte?
 5. Mitä markkinoilta ostitte?

XI. Kauppatavaran hankinta:

1. Kuka tavarat hankki?
2. Mistä ne hankittiin?
3. Ostettiinko tavara osittain tai kokonaan velaksi? Kuinka pitkäksi aikaa luottoa myönnettiin? Muut luotonsaantiehdot.
4. Hankittiinko tavaraa määräaikoina?
5. Tapahtuiko hankinta tilaamalla (toisten välityksellä, kirjeellisesti, puhelimitse) vai itse tukkuliikkeessä käymällä.
6. Miten tavarat hankintapaikoista tuotiin (kantaen, hevosella, rautateitse jne.)?

XII. Millaisessa yhteydessä olitte kotiin Itä-Karjalassa (kirjeellinen yhteys, mitä ja miten lähetettiin kotiin ym.).

XIII. Mistä muusta perheenne sai elatusta paitsi kiertokaupasta?

C. Yleistä.

- I. Keitä omasta suvustanne on käynyt kiertokaupalla? Missä? Milloin?
- II. Keitä omasta kylästänne on käynyt kiertokaupalla? Missä? Milloin?
- III. Keitä kotipitäjänne muista kylistä on käynyt kiertokaupalla? Missä? Milloin?
- IV. Mitä tiedätte Itä-Karjalan muitten pitäjien kiertokaupasta? Missä suhteessa kotipitäjäläistenne kiertokauppa erosi muitten käymästä kiertokaupasta jne.)?
- V. Kulkivatko samojen sukujen, kylien, pitäjien miehet kiertokaupalla samoilla seuduilla (esim. kiestinkiläiset Lounais-Suomessa, vuokkiniemeläiset Pohjanmaalla jne.)?
- VI. Oliko olemassa erikoisia kiertokauppasukuja? Minkä nimisiä ja miltä paikkakunnalta lähtöisin?
- VII. Mitä tapauksia voitte mainita avioliitoista itäkarjalaisten kiertokauppiaitten ja suomalaisten kesken? (miehen ja vaimon kotipaikat sekä avioliittoonmeno aika suunnilleen)?
- VIII. Keiden kiertokauppiaiden tiedätte muutuneen paikallisiksi kauppiaksi (nimi, koti-

paikka Itä-Karjalassa, missä paikallinen liike, milloin perustettu)?

IX. Ovatko itäkarjalaiset käyneet kiertokaupalla muualla kuin Suomessa? Missä?

X. Mitä uutta opitte Suomessa? Miten niitä toteutitte käytännössä kotiseudullanne?

D. Varsinaisen kysymyssarjan ulkopuolelta.

I. Mistä sukunne perimätiedon mukaan on tullut asuinpaikalleen Itä-Karjalassa?

II. Mikä on ollut syynä suvun sinne siirtymiseen-

VASTAAJIEN HUOMIOON.

1. Kysymyssarjan kysymyksiä ei ole tarpeen vastausarjaa laadittaessa toistaa, vaan vastauksen eteen voi asettaa kysymykseen liittyvän merkinnän (esim. B. II. 1).
2. On tärkeää, että jokainen kysymys huomioidaan siitä huolimatta, ettei kaikkiin mahdollisesti pystytä selvitystä antamaan. Tällaisten selvitystä vaille jääneitten kysymysten kohdalle on merkittävä »En tiedä», »En muista» t.m.s. aina sen mukaan, mikä vastauksen puuttumiseen on syynä ja merkiksi siitä, että kysymys kuitenkin on huomioitu. — On selvää, että tiedot on annettava niin totuudenmukaisesti kuin se inhimillisesti muistin puitteissa on mahdollista.
3. Koska kysymysten joukossa on ehkä myös sellaisia, jotka eivät liity vastaajan omakohtaiseen kokemuspöörin, on sellaisissa kohdissa mainittava, keneltä vastaaja mainitit tiedot on saanut, tai jollei hän sitä muista, kuitenkin, että asian muilta on kuullut. Tämä oman muistitiedon ja muilta kuullun tarkka erottaminen on tärkeää, koska sen pohjalla voidaan päätellä tiedon luotettavuusaste (omakohtaiseen kokemukseen perustuvat tiedot varmempia kuin muilta kuullut).
4. Jos vastaajan mielessä on sellaisia itäkarjalaisten kiertokauppaan liittyviä asioita, joita kysymyssarjassa ei esiinny, olisi näistäkin syytä kirjoittaa (esim. johonkin kiertokauppiaseen liittyvät erikoismuistot, jonkun tukkukauppiaan itäkarjalainen kiertokauppias-asiakaspiiri, joku itäkarjalaisten kiertokauppan hyväksi toiminut henkilö). — Yksityisten tapahtumien kertominen (esim. viranomaisten suhtautumisen yhteydessä) voi luoda lisävaloa kysymykseen.

Vastaukset lähetetään Karjalan Sivistysseuralle, os. Helsinki, Kasarmik. 25 C 14. Seura maksaa lähetyksestä aiheutuvat posti- ym. kulut.

1951
Aho
vara, Paavo
Ahava, Paavo
Ahvanasiiff
Pällijeff, Eero
edellisen vä
G.P. n veli
Pitilbainu
Rensuiff, J.
myih. Rensu
Rensuiff?
Nanner, J.
Metro. Jä
Lassila - Tite
Vitsahain
Mihhei
Konttisen u
ra Ahava
Raustalika
Ervasti
isä (4) (5)
Jalava (1)
M.M. Jak
Jakoviff.
P. noland
Vendelin
Andronoff
Rojanoff
isijeff, P.